

Wycieczka na górę Borówkowa

Miejsce wyjścia: Łądek Zdrój, Rynek, tablica – „informacja turystyczna”, węzeł szlaków turystycznych.

Trzebieg trasy: Rynek – ul. Słodowa – ul. Krótka – most św. Jana Nepomucena – ul. Klonowa – ul. L. Zamenhofska – Droga Graniczna – Lutynia – Leśna Brama – Skalny Wąwóz, Pomnik Psa Myśliwskiego – Wrzosówka – Młyński Stok, Młyńska Góra – adni hora – Borówkowa.

Czas przejścia trasy w jedną stronę: ok. 2 godz. 50 min. (z powrotem ok. 2 godz.30 min.)

Długość trasy: 8,2 km

Najwyższy punkt (docelowy): szczyt góry Borówkowa 900 m n.p.m.

Wzniesienie wysokości do pokonania: 472 m

Oznakowanie trasy: znaki czerwone szlaku spacerowego - trasy wędrówkowej (okólnej) nr 1.

Właściwości trasy (trudności i bezpieczeństwo): trasa łagodna i dość długa, prowadzi drogami i leśnymi duktami, nieco strome zejście drogą przy granicy na szczyt Borówkowej. Czas wycieczki: W sumie na całą wycieczkę, w obydwie strony i z powrotem na odpoczynek, trzeba przeznaczyć od ok. 5 godz. 30 min do ok. 6 godz.

OPIS TRASY

z półn. – zach. naroża Rynku idziemy ul. Słodową, zaraz w lewo ul. Krótką przez most św. Jana Nepomucena i w prawo ul. Klonową. Za mostkiem na Lutym Potoku w lewo ul. L. Zamenhofska w górę do skrzyżowania z ul. Graniczną, ul. Wolności. Ze skrzyżowania skręcamy w lewo i Graniczna Droga prowadzi nas doliny Lutego Potoku, po prawej Centrum Konferencji i Rekreacji „GeoVita”. W średniowieczu postawiono kocioł i piec do wypalania wapna, a w 1912r. zaplecze wapiennika przebudowano na pensjonat „Lidia”. W latach 30-tych XX w. urządzono w nim ośrodek szkoleniowy dla młodzieży spod znaku Hitler - Jungen. Po 1945 r. obiekt przejęły na Dom Wczasowy „Wrocławianka” Dolnośląskie Zakłady Gazownicze we Wrocławiu. Widoczny, luksusowy obiekt wybudowany w latach 1986-96 staraniem całej branży górnictwa naftowego i gazownictwa, pod nazwą „Nad Potokiem” administrowany był przez Dolnośląski Okręgowy Zakład Gazownictwa. Od 2000 r.

jest w turystycznej sieci marzeń „GeoVita”. Za mostkiem na potoku Obszarniczka, po lewej stronie przy drodze **Krucyfiks Metalowy** z napisem „FH 1882”. Dalej po lewej Drewniany Krzyż (wys. 3,3 m z metalową figurą ukrzyżowanego Chrystusa umiejscowiony pod Czarnym Urwiskiem). Powyżej Drogi Granicznej, skaliste zbocze Strzybnika, a na nim stare kamieniołomy „Czarne Urwisko” z odkrywką bazaltów nefelitowych, tworzących komin wulkaniczny. W ścianie o wys. do 30 m dobrze widoczne wieloboczne tzw. Słupy Bazaltowe – struktury powstające w trakcie stygnięcia skał wulkanicznych. W kilka minut dochodzimy do pierwszych zabudowań na terenie wsi sołeckiej Lutynia. Po lewej stronie drogi XIX wieczna zabudowa dawnej sołeckiej zagrody (obronnej), po prawej zaraz za Lutym Potokiem w lesie zwracają uwagę betonowe elementy ruin dawnej zabudowy kopalni ołowiu „Nowy Filip”. Wchodzimy na teren wsi sołeckiej Lutynia. Na rozwidleniu z centrum wsi idziemy w lewo doliną Lutego Potoku. Obok, po prawej w budynku nr 13 pochodzącym z przełomu XIX/XX w. dawniej mieściła się wiejska szkoła katolicka, po 1945 szkoła podstawowa, po 1975 sklep i świetlica (klub) Gminnej Spółdzielni. Obecnie są tu pokoje gościnne (agroturystyka) i urządzona w klimacie wiejskim kawiarnia „Skalniak”. Dalej dawne zabudowania sołtysiego rodu Żydków. Wchodzimy przez **Leśną Bramę** w **Skalny Wąwóz** prowadzący do wyludnionej wsi **Wrzosówka**. Zaraz po lewej **Pomnik Psa Myśliwskiego** i miejsce do odpoczynku. Na terenie Wrzosówki, powyżej widoczna górską kaplicą pw. św. Karola Boromeusza. Skręcamy w prawo w górę, droga gruntowa widokowa doprowadza nas na **Młyńską Górę**, do granicy państwowej i niewielkiego węzła szlaków turystycznych oraz miejsca wypoczynkowego. Stąd w lewo, w górę - drogą leśną przygraniczną dochodzimy na **Borówkową**.

Borówkowa – 900 m n.p.m. 899,6 (do 1945 r. *Haidelberg, Hoher Heidelberg, Heidelberg, Querberg, Wesse Stein, Heidelkoppe*) po czesku Boruvkova hora, krótko po 1945 r. Wrzesiec, Wrzosiec, Wrzosówka.

Jest najwyższym granicznym szczytem północnej części Gór Złotych. Na południowym zboczu tuż pod szczytem tryska źródło zwane popularnie „nadleśniczego”, a niżej przy

skrzyżowaniu leśnych dróg w pobliżu słabo zaznaczonej Młyńskiej Góry na wys. 871,2 m n.p.m. na Młyńskim Stoku większe Biała Studnia. Na płd. zboczu góry na wys. 780 m n.p.m. ma swoje źródła Luty Potok natomiast na płd. zach. zboczu na wys. 800 m n.p.m. Borówkowy Potok. Góra zbudowana jest z gnejsów z wkładkami łupków kwarcytowych, na szczycie i zboczach liczne skałki, porośnięta lasem świerkowym regla dolnego z domieszką buka, jodły oraz modrzewia. Nazwa góry pochodzi od licznie rosnących jagód na tym terenie.

Borówkowa, jako najwyższy szczyt w tej okolicy położony na granicy Hrabstwa Kłodzkiego, już w połowie XIX w. zaczął cieszyć się u turystów dużym zainteresowaniem, szczególnie kuracjuszy z pobliskiego Łądka Zdroju. Dla ułatwienia turystom oglądania wspaniałych widoków, latem 1870 r. z inicjatywy i przy wsparciu zarządu uzdrowiska w Łądku Zdroju, postawiono na szczycie Borówkowej drewniany pomost przypominający wieżę i opatrzone go tablicami orientacyjnymi. Jednak z powodu trudnych warunków klimatycznych wieża w latach 1878-1882 uległa zniszczeniu. Kolejną wysoką na 17 m wieżę wraz z wiatą dla turystów wzniosła w 1889 r. sekcja łądeckiego Kłodzkiego Towarzystwa Górskiego przy wsparciu miasta Łądek Zdrój. Panorama z niej obejmowała znaczne obszary Przedgórze Sudeckiego z Paczkowem, Otmuchowem, Nysą i Javornikiem, dość duży teren Śląska (aż po Górę św. Anny) i część Jessenika. Ta wieża istniała tylko 11 lat, drewno spróchniało i konstrukcja zawałała się. Kolejną zbudowała w 1908 r. łądecka sekcja GGV przy znacznym wsparciu władz Łądka Zdroju i czeskiego Javornika. Była to drewniana trójkondygnacyjna konstrukcja z przestronnym tarasem widokowym na wysokości 21 m wzniesiona według planów inż. Aloisa Uttnera z Javornika. Z powodu złego stanu technicznego spowodowanego warunkami klimatycznymi wieżę rozebrano w 1923 r. W 1927 r. postawiono wieżę triangulacyjną, obok niej po czechosłowackiej stronie w latach 1929 - 1930 wybudowano schronisko „Schutzhaus Heidelkoppe” według projektu inż. Herberta Uttnera z Javornika przez sekcję Javornik Morawsko-Śląskiego Sudeckiego Towarzystwa Górskiego (Mahrisch-Schlesische Sudetengebirgsverein - MSSGV). W tym drewnianym budynku pomieszczono izbę gościnną, dwie

przeszkłone werandy, kuchnię, gabinet i sypialnię (na poddaszu dla 10-15 osób). Z powodu złego stanu technicznego i rosnącego zadłużenia 20.08 1941 r. schronisko chwilowo zamknięto. Kiedy w 1945 r. powstały dwa bratnie państwa PRL i CSRS granica ta rozdzieliła naród czeski i polski na prawie 50 lat i dlatego w tym czasie m. in. istniejące schronisko na Borówkowej legło w gruzach, w latach 1955-1964 niszczącą budowlę rozebrano. Po 1945 r. góra Borówkowa porośnięta lasem, bez możliwości oglądania rozległej panoramy, była przez długie lata zapomniana. W drugiej połowie lat 80 XX w. Solidarność Polsko-Czechosłowacka wybrała teren Borówkowej, jako względnie bezpieczne miejsce spotkań, której członkowie nie mogli legalnie wyjechać za granicę. Już 21.08.1987 r. odbyło się tu spotkanie konspiracyjne działaczy, w którym uczestniczyli: Zbigniew Bujak, Zbigniew Janas, Mirosław Jasiński, Jacek Kuroń, Jan Lityński, Józef Piniór, Mieczysław Piotrowicz (kurier - Ducin), Danuta Winiarska oraz Czesi, Jiri Dienstbier (były min. spraw zagr. Czechosłowacji), Vaclav Havel (były prezydent Czechosłowacji) Ladislav Lis, Peter Pospichal, Jan Sabata, Hanka Sabatowa i Peter Uhl. Od 1984 r. przez „zieloną granicę” zorganizowali akcję wymiany informacji, zakazanej wówczas literatury itp. Tędy prowadziła jedna z tras kurierów przenoszących przez góry dokumenty, instrukcje i materiały drukarskie. Z kolei w czerwcu 1988 r. spotkało się tu ponad 20 działaczy tzw. „młodych” ugrupowań opozycyjnych. Pierwsze, już legalne spotkanie na szczycie odbyło się 30.09.1990 r. i była to jedna z trzech demonstracji w sprawie otwarcia granic. Władze Javornika w 2004 r. przystąpiły do odbudowania wieży widokowej. Obecnie ma stalową konstrukcję o wys.26,1 m obudowaną drewnianym pokryciem do którego przylega budynek dla odwiedzających szczyt turystów. W efekcie powstał jeden z najlepszych punktów widokowych w Sudetach, jednak żeby w pełni zaspokajał oczekiwania turystów, potrzebna jest widoczność, przynajmniej do 50 km. Uroczystość otwarcia wieży nastąpiła w 2006 r.

Od tej pory na początku maja na szczycie góry Borówkowej spotykają się mieszkańcy i turyści przygranicznych miast Łądką Zdroju i Javornika otwierając w ten sposób sezon turystyczny.

POWRÓT

- a. do Łądką Zdroju drogą podejścia, ze szczytu Borówkowej z powrotem za znakami niebieskimi trasy kuracyjnej nr 1 przez Przeł. Łądecką – ok. **2 h** (7,7 km).
- b. do Łądką Zdroju, ze szczytu Borówkowa za znakami zielonymi szlaku górskiego pieszego do Przeł. Łądeckiej (45 min) i dalej za znakami żółtego szlaku pieszego górskiego obok czynnego kamieniołomu bazaltu na Szwedzkich Szańcach do Łądką Zdroju (Rynek) – ok. **2, 15 h** (podejście – ok. 2, 45 h) - 8, 7 km
- c. do Łądką Zdroju (Rynek), ze szczytu Borówkowa przez wieś Wrzosówka, Skalny Wąwóz z Pomnikiem Psa Myśliwskiego i wieś Lutynia za znakami czerwonymi trasy wędrówkowej nr 1 – ok. **2,30 h** (podejście – ok. 2,50 h), – 8,2 km.
- d. do Łądką Zdroju (ul. Graniczna), ze szczytu Borówkowa przez Czarne Urwisko za znakami czerwonymi trasy wędrówkowej nr 1 do żółtej trasy spacerowej nr 4 (ok. 0,35 h) i nią w lewo w dół przez Czarne Urwisko – ok. **1,45 h** (podejście – ok. 2,35 h), – 6,7 km
- e. do Łądką Zdroju (Rynek), ze szczytu Borówkowa obok Pieczary Zbójników i Jaskini Wapiennej za znakami czerwonymi trasy wędrówkowej nr 1 – ok. **2,20 h** (podejście – ok. 2,40 h), - 7,2 km.

Gracjana Pazdyk na podst. oprac. Lechosława Siarkiewicza

Informacja Turystyczna
Centrum Kultury i Rekreacji
Pl. Staromłyński 5
57-540 Łądek-Zdrój

